

Waar bloed befrist

Giles Kristian bij Boekerij:

Lancelot

Camelot

Waar bloed bevroest

Giles Kristian

WAAR BLOED BEVRIEST

Verstoppen is zinloos. Je kunt alleen maar vluchten.

Vertaald door Mireille Vroege

ISBN 978-90-225-9691-3

ISBN 978-94-023-1999-6 (e-book)

NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Where Blood Runs Cold*

Omslagontwerp: Penguin Random House UK, bewerkt door

DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld: © Shutterstock

Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

De vertaling van het fragment uit het gedicht 'Stop op mijn rit door het bos in de sneeuw' van Robert Frost (p. 7) is van Ans Bouter.

© 2022 Giles Kristian

© 2022 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Als je jezelf ooit de vraag ‘hoever zou ik gaan?’
hebt gesteld, moet je dit boek lezen.

*Hoezeer het bos mij ook behaagt
Ik hou ook mijn beloftes graag
Zo lang nog eer ik slaap vandaag
Zo lang nog eer ik slaap vandaag*

Fragment uit 'Stop op mijn rit door het bos in de sneeuw'
van Robert Frost

1

Erik keek in de achteruitkijkspiegel. Sofia hield een vinger tegen het raam en volgde de schokkerige beweging van een sneeuwvlok die smeltend over de ruit gleed en iets van zichzelf in zijn kielzog achterliet tot er niets meer van over was.

Op het moment dat hij naar de weg achter zich keek, wist hij al dat Sofia het voelde, dus keek hij weer in de spiegel, en deze keer keken ze elkaar aan. Heel even maar, en toen draaide ze zich weer om naar het raam en keek strak naar een oude boerenhoeve van rood hout met bijgebouwen die in een waas van sneeuw aan haar voorbijtrokken.

Ooit was dat een spelletje geweest, met de zus van Sofia. Dan keek hij naar Emilie, en dan keek zij meteen weg. Dacht Sofia daar nu ook aan, terwijl ze de besneeuwde dennenbomen en de vuilzwarte sneeuwhopen langs zag zoeven? Hij wist het zeker.

De navigatie zei dat ze er over zestien minuten zouden zijn. Dan zouden ze de kofferbak volladen met boodschappen en doorrijden naar het huisje. Elise wilde per se voordat ze naar bed gingen eerst even zitten en samen eten. Gemakkelijke kleren. Kaarsen. Hij zou een haardvuur maken. Muziek opzetten. Een gezellige maaltijd met het gezin. De eerste avond in de bergen. Een nieuw begin.

De rit vanuit Tromsø was vlot verlopen. Tweeënhalf uur, inclusief stop voor toiletbezoek en om iets te snacken te kopen, en de oversteek met de Ullsfjord-veerboot van Breivikeidet naar Svensby, van een half uur. Op de oversteek hadden ze bijna niets gezegd, en hij had eindeloos naar de toppen en hooggelegen hellingen van de met een sneeuwmantel bedekte bergen gekeken, die in de roze blos van

de dageraad gehuld waren. De lucht was oneindig blauw als azuriet, het water voor de boeg van de veerboot nog zwart, peilloos en onverschillig, een donkere spiegel tussen twee werelden.

Het had de afgelopen drie dagen af en aan gesneeuwd, en terwijl de mensen sliepen, vormden de sneeuwruimers ravijnen van sneeuw langs de wegen. Toen hij wakker was, had hij ernaar liggen luisteren en hij was blij geweest dat de doodse stilte van de nacht erdoor werd verbroken. Nu joeg de wind de enige sneeuw die nog op de wegen lag voor de koplampen in spookachtige wervelingen over het zwarte asfalt.

Ze hadden het plan opgevat om naar de Lyngen Alpen te gaan om de afgelopen tien maanden achter zich te laten. Niet om ze te vergeten – wie zou die kunnen vergeten? – maar om eens iets anders te voelen. Om weer adem te kunnen halen. En dat hadden ze hard nodig. Dat had Elise hem keer op keer voorgehouden, en ze had ongetwijfeld gelijk. Zoals gewoonlijk.

Haar werkgever, Vrienden van de Aarde Noorwegen, had zich uitermate begripvol getoond. Ze hadden Elise welkom geheten toen ze weer aan het werk wilde en ze hadden deze standplaats geregeld om het voor haar soepel te laten verlopen. En Erik had toch zelf voorgesteld om een huisje te huren, ver weg van alles en iedereen? Frisse lucht. Skitochten. Het noorderlicht.

Hij had Elises ogen een paar keer naar de spiegel zien schieten. Hij had gezien dat ze naar de lege zitplaats achterin naast Sofia had gekeken.

‘Er is vandaag vast iets aan de hand,’ zei Elise, en hij schrok op uit zijn gedachten. Ze reden het stadje al in.

‘Ik had niet gedacht dat het zo druk zou zijn,’ zei hij, terwijl hij zich over het stuur naar voren boog om te kijken of hij ergens kon parkeren.

‘De demonstratie.’ Elise tuurde naar een drom mensen, honderd meter verderop, die op het kleine dorpsplein voor een provisorisch

podium stond. ‘Daar had Karine het over, maar ik was vergeten dat het vandaag was.’

‘Wie is Karine?’ vroeg hij, en hij wist al dat ze met haar ogen zou rollen.

‘Karine Helgeland,’ zei Elise. ‘Ze zei nog dat ik, als we op tijd waren, naar de demonstratie moest komen.’

Hij wist dat Elise online met deze vrouw, een lokale Sami-actievoerder, had gechat, en dat die haar op de hoogte had gehouden wat betreft het mijnbouwbedrijf dat hier ergens in de buurt land en een oude kopermijn had gekocht.

‘Je hebt nog een paar dagen vrij voor je aan het werk moet, toch?’ zei hij toen ze hadden geparkeerd. Zijn toon had veel dwingender geklonken dan zijn bedoeling was geweest.

Elise draaide zich naar hem toe en keek hem fronsend aan. ‘Ik heb toch gezegd dat we nog een week vakantie hebben voor ik moet beginnen?’

Hij keek in de achteruitkijkspiegel. Sofia staarde naar buiten. Hij moest eruit. De spanning in de auto was om te snijden. Voornamelijk zijn eigen spanning.

‘Ik kan ’s avonds wel wat onderzoek doen,’ zei Elise. ‘Met een paar mensen praten, bijvoorbeeld. Maar overdag hebben we vrij.’

Hij zei niets en draaide zich toen om om naar Sofia te glimlachen, al voelde dat vreemd aan op zijn gezicht. ‘Kom, laten we boodschappen doen. Chocolade?’

Sofia antwoordde met een glimlach, trok haar wollen muts tussen de wirwar van tassen en spullen van de familie Amdahl uit en zette hem op.

‘Goed bij me blijven,’ riep hij achter zich naar Sofia toen hij zich een weg door de menigte heen baande, met zijn armen om de tas boodschappen geslagen.

‘Ik zie haar, papa,’ zei Sofia, en ze wees.

‘Doorlopen, Sofia,’ zei hij, terwijl hij zich naar voren drong. Een groep mannen en vrouwen hield borden in de lucht met teksten als: ZEG NEE TEGEN NOVOTROITSK NIKKEL EN WHAT HAPPENS IN THE ARCTIC DOESN’T STAY IN THE ARCTIC. Met name één bord trok Eriks aandacht. Daarop stond een foto van een Sami-herder en een rendier, met daaronder de tekst WAAR MOETEN WIJ NU HEEN?

De demonstranten, van wie sommigen in het kleurige blauw en rood van de Sami-klederdracht waren gehuld, dromden samen om een van hen die voor een microfoon stond en de menigte toesprak. Haar woorden waren duidelijk verstaanbaar, ook al piepten en snerpten de goedkope luidsprekers. Novotroitsk Nikkel zou de oude kopermijn heropenen, zei ze, en het grasland waar van oudsher rendieren graasden nog verder vernietigen. De hebzucht van dit bedrijf was ‘de zoveelste aanval op het kwetsbare Noordpoolgebied’.

Elise zou er volop mee te maken krijgen. Dit was niet de grootste strijd die zij en Vrienden van de Aarde namens de natuur en haar talloze soorten voerden. Maar het was beter dat Elise hier was dan achthonderd kilometer verderop, waar ze lobbyde tegen het vervoer van gebruikte kernbrandstof uit de Golf van Finland naar Siberië, zoals ze hiervoor had gedaan. Het was beter dat ze bij elkaar waren.

‘Daar, papa!’ Sofia wees weer en wurmde zich langs een kluitje door hun telefoon geobsedeerde pubers naar hem toe.

‘Ja, ik zie haar, Lillemor,’ zei hij.

‘Papa!’ zei Sofia, en ze probeerde bozer te kijken dan ze in werkelijkheid was omdat hij haar koosnaam gebruikte: moedertje. Hij vermoedde dat ze het soms nog wel leuk vond.

Elise stond aan de zijkant van het podium en keek omhoog naar een grotere vrouw die het krakkemikkige metalen trapje afdaalde en glimlachend en zwaaiend naar Elise toe liep alsof ze al heel lang bevriend waren.

Erik wilde weer naar voren lopen, maar bleef toen opeens staan. Er was heel snel en abrupt een man voor hem komen staan, pal voor zijn neus, zodat er wat boodschappen in de vuile sneeuw vielen, tussen de gelaarsde voeten in de menigte.

Hij ontweek diens blik, nam de tas onder zijn ene arm en bukte zich om een pakje gehakt op te rapen.

‘Kijk een beetje uit waar je loopt,’ zei de man, die boos op hem neerkeek.

Wel godver... Het moet niet veel gekker worden, dacht Erik. Hij zette de tas neer op de sneeuwrij en het ijs en richtte zich op om de man aan te kijken. Hij probeerde de adrenaline die door hem heen joeg in toom te houden.

‘U liep tegen mij aan,’ zei hij op kalme en zakelijke toon.

‘Papa...’ zei Sofia.

‘U kon helemaal niet over die boodschappentas heen kijken,’ zei de man. Het was een Rus, vermoedde hij. Pezig en jong. Kort peroxideblond haar en luidruchtige kobaltblauwe ogen. Een rusteloos gezicht dat zo nodig iets moest bewijzen. Zo’n gezicht waarvan elke vader beter kon doen alsof hij het niet had gezien.

Daar was het nu te laat voor. Erik bleef de man aankijken en richtte zich op. Hij wist dat hij uit zijn tent werd gelokt. Hij wist ook dat hij deze man beter niet zijn rug kon toekeren.

‘Papa,’ zei Sofia weer. Dringender nu. Met angst in haar stem.

Erik schudde zijn hoofd en bukte zich weer. ‘Help me eens even, Lillemor,’ zei hij, en Sofia bukte zich, raapte een paar blikjes op en stopte ze in de tas.

‘Laat mij maar,’ klonk een stem. Een andere man uit het publiek ging naast hen op zijn hurken zitten en pakte een blikje bier dat was losgeraakt uit de verpakking. Hij veegde het vieze water van het blikje, en Erik zag dat hij een tattoo op de rug van zijn hand had. Een grauwendende wolfskop met een parachute erboven. Aan weerskanten

vleugels, maar het zouden ook vlammen kunnen zijn. ‘Ik drink zelf liever Ringnes,’ ging hij verder. Hetzelfde accent als die andere man. ‘Bier uit Oslo, maar eigendom van de Denen. Net als Noorwegen vroeger.’ Hij reikte Erik het blikje aan. Erik stopte het weer in de tas, bij de andere boodschappen, en toen richtten ze zich beiden op tot hun volle lengte.

Erik bedankte hem met een knikje.

De man glimlachte. Toen Erik rechtop stond zag hij een bleek litteken dat door zijn lippen naar zijn kin liep. Het was een lange man. Tegen de twee meter. Mager gezicht. Ogen strak en rustig, waar die van de andere man dwalend alle kanten op gingen.

‘Sorry voor hem,’ zei de lange man, terwijl hij naar zijn metgezel met het witte haar gebaarde, die zo te zien kwaad was omdat hij botweg werd overvleugeld. ‘Mijn broer is... onhandig. En aan zijn gedrag valt ook nog wel wat te verbeteren.’

Erik keek even naar de man, die onder zijn jas zijn schouders optrok, warme lucht in zijn beweeglijke handen blies en uit een soort instemming of verontschuldiging, die niet gemeend was, een knikje gaf. Erik knikte weer naar de lange man, sloeg zijn linkerarm om de boodschappentas en stak Sofia zijn andere hand toe, die ze stevig vastpakte.

De speakers op het podium snerpten. ‘We moeten ons eigendom beschermen,’ zei de Sami-demonstrant. ‘Als we niets doen, verraden we onze voorouders, onze kinderen en de kinderen van onze kinderen.’

‘Kom, we gaan mama zoeken,’ zei hij met een kneepje in Sofia’s hand, en samen vervolgden ze hun weg door de menigte, tot ze bij zijn vrouw waren aangekomen, die bij de andere vrouw stond.

‘Erik, dit is Karine,’ zei Elise met een glimlach naar haar vriendin.

‘Leuk je te ontmoeten, Karine,’ zei hij. Hij liet Sofia los om Karine de hand te kunnen schudden en sloeg toen zijn arm om de boodschappen.

‘Dan ben jij vast Sofia.’ Karine deed een stap achteruit om Sofia goed te kunnen bekijken. Het meisje zei verlegen ‘hallo’. ‘Ik heb veel over je gehoord,’ zei de oudere vrouw met een goedkeurend knikje.

‘Karine heeft me geholpen met de voorbereidingen voor het onderzoek naar Novotroitsk Nikkel,’ zei Elise tegen Erik. Ze keek naar Karine. ‘Zonder haar had ik het niet gekund.’

Hij vermoedde dat Karine Elise met nog wel meer dingen had geholpen. Die Skypegesprekken ’s avonds laat gingen vaak gepaard met wijn of een straffe gin-tonic. En toen hij ongeveer een week geleden de studeerkamer binnen was gegaan om Elise haar kopje groene thee te brengen, zag hij dat ze had gehuild. Hij had er niets over gezegd. Als Elise tegenover Karine Helgeland haar emoties kon tonen, was dat toch alleen maar goed?

‘Wat een opkomst, zeg,’ zei Erik tegen Karine met een knikje naar de drom mensen om hen heen.

‘We doen ons best,’ zei ze. Zo te zien was ze eind vijftig, en hoewel ze van het buitenleven een verweerd gezicht en een strenge uitdrukking had gekregen, sprak er uit haar ogen nog jeugdige ondeugd.

‘Mooi die *kofte* van mevrouw Helgeland, hè, Sofia?’ Elise wees op Karines traditionele vilten jurk met sierband in contrasterende kleuren, borduursel van tindraad en haar rode wollen muts.

Sofia knikte.

Karine glimlachte haar toe. ‘Normaal gesproken draag ik dit alleen op de Nationale Dag van de Sami...’

‘Op 6 februari,’ onderbrak Sofia haar.

Karine keek Elise aan met een blik waaruit bleek dat ze onder de indruk was en richtte haar heldere ogen toen weer op Sofia. ‘Maar vandaag is een dag waarop we trots zijn op onze cultuur en waarop we opkomen voor het land, dat niet voor zichzelf kan opkomen,’ zei ze. En toen, om het wat luchtiger te maken, zette ze haar muts af en boog ze zich naar Sofia toe. ‘Als ik heel eerlijk ben, kan dit wel

vreselijk gaan jeuken.’ Ze krabde met dikke vingers door haar korte bruine haar, ging toen weer rechtop staan en legde een hand op Elises schouder. Ze verhief haar stem om boven de luidspreker uit te komen die een meter verderop stond. ‘We zijn ontzettend blij dat Elise er is.’ Ze keken elkaar met een blik van solidariteit en vastberadenheid aan.

‘Maar jullie zijn er net en jullie hebben een lange reis achter de rug,’ ging Karine verder. ‘Jullie willen je vast installeren,’ voegde ze eraan toe met een blik omhoog naar de besneeuwde bergen ten westen van het dorp. ‘Kom anders zaterdagavond eten.’ Ze draaide haar hoofd om en richtte haar donkere ogen op Erik. ‘Tenzij jullie al andere plannen hebben.’

Voor hij antwoord kon geven draaide Karine zich om om een knappe man met zilvergrijs haar te begroeten, die het trapje van het podium af kletterde en naar hen toe gelopen kwam. Op zijn gebruinde en door de wind geteisterde gezicht verscheen een hartelijke glimlach.

‘Dit is mijn man, Lars,’ zei Karine. ‘Lars, dit zijn Elise Amdahl en haar man Erik.’

Lars knikte Elise toe en schudde Erik stevig de hand.

‘En wie is dit?’ vroeg Lars, terwijl hij een stap achteruit deed en zijn armen naar Sofia toe stak. ‘Een jonge avonturier die hier helemaal naartoe gekomen is om te kijken hoe wij bergtrollen leven?’

Sofia keek op naar haar moeder om zich te laten geruststellen. Toen keek ze weer naar Lars Helgeland en zei: ‘Ik ben Sofia.’

Hij knikte. ‘En hoe oud ben jij, vijftien? Zestien?’

‘Bijna dertien,’ zei ze tegen Lars.

‘Nee maar! Leuk je te ontmoeten, Sofia.’

Karine en Elise glimlachten. ‘De Amdahls komen zaterdag bij ons eten,’ zei Karine tegen Lars, die zijn wenkbrauwen optrok, net zo verbaasd als Erik dat dit zo snel beklonken was.

‘We verheugen ons erop,’ zei Elise met een glimlach. ‘App maar hoe laat en of we nog iets moeten meenemen. Dan zien we jullie zaterdag.’

Erik had zich al omgedraaid, maar stak ten afscheid een hand op. Toen zag hij door een opening in de menigte de lange man met het litteken die hem had geholpen de boodschappen op te rapen. Ze keken elkaar aan en de man knikte hartelijk. Toen draaide Erik zich om naar Sofia.

‘Kom, Lillemor, we gaan,’ zei hij.

Sofia genoot van de rit naar het huisje, vooral toen ze van de weg die door de sneeuwruimers was vrijgemaakt af gingen en ze de sneeuwkettingen om moesten doen. Hij liet haar helpen met de hendels en de klemmen aanbrengen. Het kostte hun een half uur extra, maar dat was het hem wel waard toen ze weer in de auto stapten en hij haar gezichtje zag en ze in haar handen blies, met wangen die rood zagen van de kou.

Elise trok haar muts af en wreef in haar handen in de warme lucht die uit de airco kwam. Ze glimlachte naar hem op een manier die hij had gemist, merkte hij. Ze reden verder over het bochtige pad dat omhoog de bergen in liep, naar Jiehkkevárri, dat met bijna tweeduizend meter de hoogste top in de provincie Troms was. Ze kwamen langs half verscholen hutten en winterhuisjes die veertig jaar geleden waren gebouwd, reden tussen velden door die onder een dik sneeuwdek lagen en langs hoge sparren die doorzakten onder de sneeuw, alsof ze betoverd waren en bevroren in de tijd. De benzinemotor van de Mitsubishi snorde nu en wekte energie op voor de elektrische accu. De kettingen om de banden rammelden en groeven zich in de diepe sneeuw. Ze leken wel pelgrims uit de nieuwe wereld die een offer kwamen brengen aan de oude wereld.

Zo nu en dan passeerden ze andere voertuigen op de weg – de

vierwielaandrijvingen van andere huiseigenaren, de meeste met een skibox van Thule op het dak, net als zichzelf, en een enkele sneeuwruimer met knipperlicht, die de sneeuw in hopen aan weerskanten van de weg opjoeg en zo zijn eigen sneeuwstorm creëerde. Voor drieduizend kronen per jaar zorgde zo'n sneeuwruimer ervoor dat het pad naar jouw huisje begaanbaar bleef.

‘We mogen wel iemand dankbaar zijn,’ zei Erik toen ze links de weg af gingen en zagen dat het pad al was vrijgemaakt. Op het dak lag echter een meter sneeuw. Het hing over de dakrand heen, in weerwil van de zwaartekracht, alsof het was gestold in de tijd door dezelfde toverkracht die ijssculpturen maakte van het water dat van de rots-wanden hoorde te gutsen en dat de bomen onnatuurlijk stil hield onder hun dikke witte last.

Dezelfde betovering die ook hem in haar greep had.

Toen Elise de sleutel in het slot stak en de deur openmaakte, was het kwart over twee en werd het al donker. De geur van het vuren-houten interieur voerde Erik terug naar talloze vakanties als jongen en als man, aan fjorden en in bergen. Lampen werden aangeknipt, kaarsen aangestoken, en terwijl Elise filterkoffie zette en Sofia zich in haar slaapkamer installeerde, maakte hij in de zitkamer een vuur in de houtkachel van het merk Jøtul. Voordat hij het vuur aanlegde had hij het roet van het ruitje van de kachel geveegd, en nu boog hij zich naar voren om naar de vlammen te kijken, eerst aarzelend zoekend en daarna met aanzwellende honger, terwijl ze zich voedden met het aanmaakhout en aan het gedroogde berkenhout likten, waarvan de melaatse witte bast als papier vlam vatte. De kou blijft in de muren zitten, zei zijn oma vroeger altijd. Hij begreep nu pas wat ze daarmee had bedoeld. Al snel was het vuur zachtjes aan het bulderen, streelden de vlammentongen het glas en begon de ijzeren kachel te pingelen en te tikken naarmate het metaal door de hitte uitzette. Het was een ritueel, het huisje tot leven wekken. Ertegen zeggan: we leren

elkaar nog wel kennen, maar voorlopig hoef je alleen te weten dat jij van ons bent en wij van jou.

Hij voelde een kalmte zoals hij die de afgelopen tien maanden niet had gekend. Zijn maag en zijn hart kwamen tot rust. Maar hij had deze prettige verandering nog niet geregistreerd of de herinnering aan de schreeuw diende zich weer aan. De knoop in zijn maag terwijl hij toekeek. Het toestormen, veel en veel te laat. Hij schudde flink met zijn hoofd om het beeld te verdrijven, slikte de gal weg die omhoog was gekomen en in zijn keel brandde, werkte zich uit de stoel omhoog en liep naar buiten om nog wat hout voor het vuur te halen.

De volgende ochtend, na vier koppen koffie om de zoveelste nacht met onderbroken, onrustige slaap te verdrijven, diepte hij twee sneeuwscheppen op uit de schuur. Elise en hij gingen aan de slag om een pad vrij te maken van de auto naar de deur van het huisje, want zo ver was de sneeuwruimer niet gekomen. Sofia hielp een poosje mee, haalde de as van de avond ervoor uit de kachel, vulde de houtmand met blokken van de stapel onder de dakrand, die iemand aan het eind van de vorige winter had aangevuld, haalde de ski's en moonboots uit de dakkoffer van de auto en bracht ze naar de deur. Ze zette ze netjes onder het afdak neer, tussen de haken aan de muur steeds twee ski's. Daarna ging ze naar binnen, terwijl hij een ladder uit de schuur naar buiten droeg over het pad dat Elise nog met de schep aan het schoonmaken was. Hij had besloten dat hij voor de lunch minstens de helft van de sneeuw van het dak wilde hebben.

'Val er alsjeblieft niet af,' riep Elise naar hem toen hij bovenaan de ladder stond en zich op het dak wilde hijsen.

Haar nodeloze waarschuwing trof hem als een stoot tegen zijn borst. Hij hield zich even stevig aan de ladder vast, want hij wilde niet naar Elise omlaagkijken. Hij wist dat ze inwendig ineen zou krimpen om haar eigen woorden.

Hij hees zich op het dak en zette toen twee aarzelende stappen om de schep te pakken die hij er al op had gegooid. Hij kon de schep van Elise, die weer verder was gegaan, horen duwen en hakken, en hij probeerde net te bepalen waar het dak eindigde en de overhangende rand begon toen hij opkeek omdat hij in zijn ooghoek iets zag bewegen. Sofia liep de helling naar het dennenbos achter het huisje op, gekleed in haar skipak van Helly Hansen en met haar moonboots aan, alsof ze zich zo bij een van de poolexpedities van Amundsen kon aansluiten.

‘Waar ga je naartoe?’ riep Erik.

Sofia bleef abrupt staan. Ze bleef even met haar rug naar hem toe staan alsof ze wist dat ze tot de orde geroepen zou worden. Toen draaide ze zich om. ‘Gewoon op verkenning,’ riep ze, en ze stak een gehandschoende hand op. Erik wist dat daar het zakmes in zat waar ze met Kerstmis zo vurig om had gevraagd. Een Victorinox Huntsman met vijftien functies – dat was het enige waarom ze had gevraagd, maar elke keer dat Erik haar de scherpe messen en gadgets zag openen en sluiten, krulden zijn tenen in zijn schoenen.

‘Nee, Sofia, ik wil dat je hier blijft,’ zei hij, gebarend met de schep.

‘Maar papa, ik wil gewoon een beetje rondkijken,’ riep ze terug.

‘En ik zeg dat ik wil dat je hier blijft, waar we je kunnen zien,’ schreeuwde hij.

‘Omdat je niet wilt dat ik ook doodga,’ zei ze. Ze zei het zacht, maar geluid draagt ver als er sneeuw ligt, en hij verstond wat ze zei. Elise ook. Ze keken elkaar aan en spraken stilzwijgend af er niet op te reageren.

‘Maar als ze nou belooft dat ze in de buurt blijft?’ zei Elise, terwijl ze eerst naar de lucht keek en toen op haar horloge. Hij vermoedde dat het een uur of twaalf was. ‘Het is nog twee uur licht,’ zei Elise. ‘Het zou zonde zijn als ze die niet kan benutten.’

‘Nee,’ zei hij, krachtiger dan zijn bedoeling was geweest.

Elise schudde even licht haar hoofd, draaide zich om, gooide haar schep in de sneeuw naast het pad dat ze had vrijgemaakt en liep toen naar de deur.

‘Waar ga je naartoe?’ vroeg hij.

‘Er zal toch iemand de lunch moeten klaarmaken,’ zei ze, en ze verdween uit beeld.

Zijn dochter liep achter haar aan naar binnen, met haar hoofd diep gebogen en haar vuisten gebald. Even later voelde hij onder zijn voeten de trilling van de deur die werd dichtgeslagen; het verbaasde hem dat daarmee niet ook de sneeuw van het dak viel, en hijzelf erbij.

‘Verdomme,’ zei hij. Het was pas de eerste dag en nu al liep Sofia te mokken en was Elise kwaad. Nou, daar ging hun gezellige tripje naar de bergen. ‘Verdomme,’ zei hij weer, en hij stak zijn schep in de sneeuw en gooide een brok over de dakrand naar beneden. En ik zit me hier te verstoppen op dat stomme dak, dacht hij. Alsof we daar iets mee opschieten.

Hij ramde de schep omlaag. De sneeuw vloog van het dak. Hij ging helemaal op in zijn werk. Eerlijk gezegd vond hij de eentonige herhaling wel prettig, net als de hitte die in zijn armen en onderrug kwam opzetten. Het ritme van zijn ademhaling en het bonken van zijn bloed in zijn oren. Vrede door beweging.

Als hij niet bewoog ging zijn geest als een gek tekeer, als een vogel die opgesloten zit in een kamer en zich tegen het raam aan smijt.

2

Hij heeft weer die droom. Hij weet dat hij droomt en toch heeft hij geen invloed op hoe die verloopt. Nooit. De figuur is meer schim dan mens. Meer duistere aanwezigheid dan menselijke gestalte. Meer een gewaarwording, zoals dat zware gevoel vanbinnen als je bent uitgevallen en je de gevoelens van iemand van wie je houdt hebt gekwetst. Of het beklemmende gevoel in je borst als iets kapot is waarvan je weet dat het niet hersteld kan worden.

Dat voelt hij allemaal, zelfs in de droom. Terwijl hij weet dat hij droomt. Maar deze keer is het anders, en ondanks de angst komt hij dichterbij.

Wat ben je?, vraagt hij.

In het donker ziet hij de contour van een gezicht. Een oog. En Sofia is er ook. Hier ben ik! roept hij tegen haar, maar ze hoort hem niet. De doodsangst overvalt hem nu. Zit in hem. De klauwen zakken weg in het zachte vlees van zijn hart. Sofia!

Ze loopt dichterbij naar de gestalte toe. Nee – weg daar! Sofia, bij mij blijven!

Hij hoort zijn dochter gillen.

‘Erik!’ Hij schrikt wakker; Elises stem haalt hem terug. Het wazige blauwe schermje van de wekker werd leesbaarder en hij kwam met een ruk en bonzend hart overeind, want hij wist dat die schreeuw echt was geweest. Drie uur tweeëntwintig.

‘Ze heeft een nachtmerrie,’ zei Elise, die al op de overloop stond. Erik strompelde achter haar aan, de deur door. Elise deed de deur van de kamer van hun dochter open.

‘Stil maar, liefje. Het is maar een droom,’ zei ze sussend, terwijl ze

naast Sofia op het bed ging zitten en de handen van het meisje vastpakte. ‘Het is maar een droom.’

Erik blies scherp zijn adem uit en probeerde nog steeds zijn eigen droom weg te knippen, die zich aan zijn geest en lichaam vastklampte, zwaar als natte kleren.

‘Papa,’ zei Sofia, half wakker, nog half aan het dromen.

Erik ging aan de andere kant van Sofia zitten, haalde zachtjes een hand door haar bezwete slaaphaar en streek het uit haar gezicht. ‘Stil maar, Lillemor, papa is bij je.’

‘Ik ga even wat water voor haar halen,’ zei Elise, en ze liet Erik met Sofia alleen.

‘Stil maar. Ga maar weer slapen. Ik ben bij je.’ Hij boog zich naar haar toe, gaf haar een kus op het voorhoofd en liet zijn lippen daar even rusten. ‘We houden heel veel van je.’

Ze glimlachte, en toen hij opstond duwde ze haar hoofd weer in het kussen.

‘Ik hou van jou,’ zei ze, een beetje brabbelend, alsof ze alweer in slaap viel.

De volgende ochtend stond hij vroeg op en ging verder met de rest van het dak. Toen het klaar was, trof hij Elise aan de eettafel, met haar laptop open, koffie naast zich, de twee bekende verticale groeven tussen haar wenkbrauwen en neus, net zo subtiel als een NIET STOREN-bordje aan de deur van een hotelkamer.

Ze hoefde niet op te kijken om te weten wat hij dacht. ‘Ik heb even twee uurtjes nodig,’ zei ze, terwijl ze fronsend naar het scherm van de laptop keek en haar vingers over het toetsenbord liet dansen. Het was hem een raadsel hoe ze tegelijkertijd kon typen en andere woorden kon uitspreken.

Hij kon zich niet inhouden. ‘Ik dacht dat je pas over een week zou beginnen?’

Haar rechterhand maakte zich los van de toetsen, de wijsvinger wees omhoog. ‘Jij was op het dak.’

‘Jij lag nog in bed,’ zei hij.

Ze haalde vermoeid adem en keek nu naar hem op; de concentratierimpels smolten weg. ‘Het is mijn eerste klus, sinds ik terug ben. Ik wil goed voorbereid zijn.’ Ze wees op haar laptop. ‘En het is belangrijk.’

Dus reden Sofia en hij het stadje in, naar de Vinmonopolet om wijn te kopen. Toen ze weer in de auto zaten, draaide hij zich om en nam even de tijd om naar haar te kijken.

‘Niet te geloven dat je straks een puber bent,’ zei hij.

Ze trok haar wenkbrauwen op en dacht ongetwijfeld aan alle keren dat hij haar, al veel eerder dan nu, zo vlak voor haar dertiende verjaardag, een chagrijnige puber had genoemd.

‘Ik meen het.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Waar blijft de tijd?’

‘Papa,’ zei ze, en ze keek voor zich uit naar buiten, ‘je hebt beloofd dat je me mee zou nemen voor de grote skitocht als ik dertien was. Weet je nog? Een echte tocht. Met in sneeuw hutten slapen en alles.’

Hij bleef naar de weg kijken. Hij kreeg een knoop in zijn maag.

‘Je hebt het beloofd, papa,’ drong Sofia aan.

‘Dat weet ik,’ zei hij. ‘Maar dat was wel een paar jaar geleden.’

Voor Emilie doodging. Dat zei hij er niet bij, maar dat was in de stilte luid en duidelijk te horen.

‘Morgen word ik dertien. Ik ben oud genoeg.’

‘Ik denk niet dat we die tocht deze keer kunnen maken,’ zei hij.

‘Maar je hebt het beloofd,’ protesteerde ze. ‘Emilie heeft het twee jaar geleden met Pasen gevraagd en toen heb je tegen haar gezegd dat ze moest wachten tot ik dertien was en dat we dan met z’n drieën konden gaan.’

‘Ik weet wat ik gezegd heb.’ Het klonk vinniger dan hij bedoeld had. Alleen al om haar naam te horen. ‘Maar er is sindsdien heel veel gebeurd. Het ligt nu allemaal anders.’